16.9.2026

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta (HE 128/2026 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarilta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta (HE 128/2026 vp). Kiitän mahdollisuudesta lausua ja esitän seuraavaa.

Hyödyllisyysmallijärjestelmän säilyttäminen on tärkeää

Kannatan hyödyllisyysmallijärjestelmän säilyttämistä. Hyödyllisyysmalli on tärkeä työkalu suomalaiselle yritykselle, kun se miettii itselleen sopivaa ja kustannustehokasta suojaa innovaatiolleen. Hyödyllisyysmalli täydentää Suomessa käytettävissä olevia immateriaalioikeuksia ja IPR-järjestelmää. Osaltaan sen avulla on mahdollisuus tarjota monipuolisempi valikoima erilaisia suojakeinoja eri toimijoiden erilaisiin tarpeisiin. Säilyttämällä hyödyllisyysmallin yhteiskunta mahdollistaa joustavuutta valita juuri tietyn toimijan omaan tilanteeseen sopivan suojamuodon.

Hyödyllisyysmalli on suojausmuotona helppo, mitä kautta se myös edistää IPR-suojan saatavuutta Suomessa. Se on kustannustehokas, sillä sen hakeminen ja ylläpitäminen on edullisempi kuin esimerkiksi patentoinnista aiheutuvat vastaavat kustannukset. Tämä tekee siitä erityisen houkuttelevan pienten yritysten kannalta, joilla ei aina ole resursseja kattaviin patentointiprosesseihin. Suomalaisista yrityksistä yli 90 prosenttia kuuluu pk-sektoriin ja näillä toimijoilla ei välttämättä ole varaa kalliimpien suojamuotojen käyttöön.

Hyödyllisyysmalli on kansallinen suojamuoto, jota hallinnoi ja myöntää Patentti- ja rekisterihallitus (PRH). Hyödyllisyysmalli on kansallisena suojamuotona aikaansaanut PRH:lle viraston omasta toiminnasta syntyviä rahavirtoja. PRH on suomalaisille yrityksille ja koko suomalaiselle yhteiskunnalle tärkeä toimija, mistä syystä on olennaista, että PRH toimii hyvin ja että sillä on myös jatkossa taloudelliset edellytykset toimintaansa. On tosiasia, että PRH:n taloudelliset mahdollisuudet toimia ovat pienentyneet johtuen muun muassa EU:n eri suojamuotojen lisääntymisestä. On tärkeää myös tulevaisuudessa pitää Suomessa huolta oman kansallisen viraston toimintaedellytyksistä.

Hyödyllisyysmallin rekisteröinti on olennaisesti nopeampi kuin patentilla. Lisäksi hyödyllisyysmallia vastaan ei voi tehdä väitettä PRH:ssa, mitä kautta suoja tulee nopeammin voimaan.

KESKUS-
KAUPPAKAMARI
Alvar Aallon katu 5 c, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Hyödyllisyysmallihakemuksen tehnyt yritys voi hakea 12 kuukauden aikana prioriteettia samaa innovaatiota koskevalle uudelle patentti- tai hyödyllisyysmallihakemukselle. Etuoikeuden hyödyntämisen kautta hakija voi saada vuoden mittaisen lisäajan selvittää innovaation suojaaman tuotteen kaupallistamista ja viedä sen markkinoille. Näin siksi, että kansallinen hyödyllisyysmallihakemus voi olla kansainvälisen PCT-patenttihakemuksen prioriteettihakemus. Prioriteettivuosi on tärkeä keksinnön jatkohyödyntämisen ja siihen liittyvien suojauskustannusten selvittämisessä. Tällainen mahdollisuus on tärkeää erityisesti pk-yrityksille.

Hyödyllisyysmallilla on mahdollista suojata innovaatio ilman pitkää ja vaativaa viranomaisprosessia, sillä se tarjoaa nopean suojan ilman kattavaa ennakkotutkimusta. Tämä mahdollistaa innovaation nopean käyttöönoton markkinoilla, mikä on hyödyllistä erityisesti teknologia-aloilla, joissa innovaatiot kehittyvät nopeasti ja joissa suojaustarve uusien tuotteiden osalta on olennaista heti markkinoille tulon yhteydessä.

Keksinnöllisyystason muuttaminen

Kannatan hyödyllisyysmallin keksinnöllisyystason muuttamista hallituksen esityksen mukaisesti. Hyödyllisyysmallin keksinnöllisyysvaatimus muutettaisiin vastaamaan samaa tasoa kuin patentoitavalla keksinnöllä. Tällöin hyödyllisyysmallijärjestelmämme toimisi samalla tavalla kuin Saksan vastaava järjestelmä. Muutos selkeyttäisi hyödyllisyysmallin suojapiirin arviointia.

Englanninkielinen hyödyllisyysmallihakemus

Hyödyllisyysmalli on olemassaolonsa aikana vahvistanut ja täydentänyt kotimaista innovaatioekosysteemiä. IPR-suojamuotojen monipuolisuus on rohkaissut yrityksiä suojaamaan innovaatioitansa ja kehittämään uusia ratkaisuja. Nykyisessä kauppapoliittisessa tilanteessa Suomen tulee pitää kiinni olemassa olevasta kansallisesta IPR-suojamuodosta. Samaan aikaan tulee hyödyllisyysmallijärjestelmää kehittää. Ehdotan hyödyllisyysmallin osalta englanninkielisen hakemisen mahdollistamista.

Minna Aalto-Setälä
Johtava asiantuntija
Keskuskauppakamari